

POSLANSTVO DELOVANJA STAROSTI PRIJAZNIH UNIVERZ

LUČKA LORBER

Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, Maribor, Slovenija
lucka.lorber@guest.um.si

Starosti prijazne univerze so dolgoročna vizija v trajnostni razvoj usmerjenih sodobnih družb. Njihovo poslanstvo je enakopravno vključevanje starejših v izobraževalne in raziskovalne dejavnosti univerz. Spoznanje, da sta človeški kapital in inovativnost ključna za razvoj je vloga akademskih visokošolskih institucij. Uspešno izvajanje strategij na ravni visokošolskih ustanov zahteva ne le vključevanje navdušenih posameznikov temveč celotne institucionalne strukture, da bi podprli trajnost in vključevanje pobud vseživljenjskega učenja. S svojo dejavnostjo in organiziranostjo naj bi starosti prijazne univerze zagotavljale kakovost doseženih kompetenc znanja in odprt dostop do izobraževanja vsem generacijam in skupinam, ki se soočajo z dodatnimi ovirami. Zmožnosti digitalizacije, da spremeni način izvajanja izobraževanja prebivalstva in njihovega učenja v različnih življenjskih obdobjih, so ključne. Različni medgeneracijski pogledi so velikega pomena za razvoj humane, demokratične družbe, kar je osnovno poslanstvo akademskih institucij pri zagotavljanju trajnostnega razvoja.

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.3.2023.7](https://doi.org/10.18690/um.3.2023.7)

ISBN
978-961-286-768-3

Ključne besede:

starosti prijazna univerza,
kreativno staranje,
medgeneracijsko
sodelovanje,
ustvarjalni kapital,
družbene inovacije,
vseživljenjsko in
medgeneracijsko
izobraževanje,
inovativni pristopi

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.3.2023.7](https://doi.org/10.18690/um.3.2023.7)

ISBN
978-961-286-768-3

Keywords:
age-friendly university,
creative aging,
intergenerational
cooperation,
creative capital,
social innovation,
lifelong and
intergenerational education,
innovative approaches

THE MISSION OF AGE-FRIENDLY UNIVERSITIES

LUČKA LORBER

University of Maribor, Faculty of Arts, Maribor, Slovenia
lucka.lorber@guest.um.si

The ages of the friendly university are a long-term vision of modern societies oriented towards sustainable development. Their mission is the equal inclusion of the elderly in the educational and research activities of universities. Realizing that human capital and innovation are key to development is the role of academic higher education institutions. Successful implementation of strategies at the level of higher education institutions requires the involvement not only of enthusiastic individuals, but of entire institutional structures to support the sustainability and mainstreaming of lifelong learning initiatives. With their activities and organization, age-friendly universities are supposed to ensure the quality of acquired knowledge competencies and open access to education for all generations and groups that face additional obstacles. The capabilities of digitization to change the way the population's education is carried out and their learning at different stages of life are crucial. Different intergenerational views are of great importance for the development of a humane, democratic society, which is the basic mission of academic institutions in ensuring sustainable development.

Uvod

Podaljšanje življenjske dobe je eden najpomembnejših družbenih dosežkov. V času demografskih sprememb staranje pogosto razumemo kot breme za družbo, ki vključuje opravila, povezana z naraščajočim povpraševanjem po pokojninah, zdravstvenih storitvah in storitvah dolgotrajne oskrbe. Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) je ta večplastni družbeni pojav označila kot starost: "stereotipi (kako razmišljamo), predsodki (kako se počutimo) in diskriminacija (kako ravnamo) se nanašajo na del prebivalstva glede na starost". Pred nami je izziv, kako starost sprejeti kot naravno fazo človekovega življenja, ne da bi jo v družbi stigmatizirali in označevali z negativnim pojmom »starizem«. Izobraževalne institucije imajo ključno vlogo pri zagotavljanju formalne in neformalne izobrazbe z upoštevanjem enakega dostopa vsem generacijam. Priznavanje heterogenosti in raznolikosti znotraj in med starostnimi skupinami spodbuja medgeneracijsko solidarnost, sodelovanje ter socialno kohezijo. Večina držav je že sprejela ukrepe usposabljanja za digitalne veščine v svojih izobraževalnih ustanovah na vseh stopnjah izobraževanja, vključno z osnovnimi in srednjimi šolami, tehničnimi in poklicnimi ustanovami, fakultetami in univerzami (UN, 2021).

Koncept starosti prijazne univerze ima svojo genezo v starosti prijaznih mestih. Program, ki ga je SZO (WHO) začela leta 2010, s poudarkom kako institucije visokega šolstva lahko prispevajo k programu.

S skupnim delom in usmerjanjem razpoložljivih virov, lahko univerze:

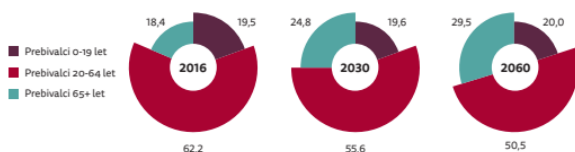
- skozi vseživljenjsko in medgeneracijsko učenje spodbujajo priložnosti in delijo najuspešnejše multidisciplinarnе prakse v spodbijanje stereotipov o starostnikih,
- razvijajo trajnostne, cenovno dostopne rešitve z digitalnimi tehnologijami v podporo neodvisnega življenja starostnikov, uvajajo in v praksi preizkušajo nove tehnologije za pametno staranje.
- zagotavljajo inovativno učenje in možnosti pri kariernih prehodih iz aktivnega obdobja v obdobje kreativnega življenja starostnikov.
- inovirajo nove delovne prakse za prilagajanje medgeneracijskega sodelovanja delovne sile in možnosti izkoriščanja srebrnega gospodarstva za odpiranje novih

- vrst zaposlitev v nastajajočih tehnologijah robotike, wellnesa, mobilnosti, turizma, osebne nege, bančništvo in pri znanstveni in medicinski inovativnosti.
- podprejo širše skupnosti pri izkoriščanju priložnosti staranja na pozitiven in zdrav način.

Diskurz politike aktivnega staranja se veže na družbeno staranje, za katerega je pomembno uresničevanje potencialov starejših ljudi. To pa je moč doseči tako, da se jim omogoči kontinuirano vključenost na trgu dela, pa tudi pri drugih produktivnih družbenih aktivnostih in da ostanejo čim dalj časa samostojni ter zdravi. Naša prizadevanja so usmerjena v aktivno vključevanje upokojenih visokošolskih delavcev v aktivno družbeno dogajanje in njihov prispevek k razvoju trajnostne družbe.

Podaljšanje življenjske dobe

»Starostim prijazen svet omogoča ljudem vseh starosti, da aktivno sodelujejo v dejavnostih skupnosti, in vse obravnava spoštljivo, ne glede na njihovo starost« (Opredelitev SZO o starosti prijaznem svetu). Hiter gospodarski razvoj prinaša spremembe v starostni strukturi prebivalstva. Gibanja v pričakovanem trajanju življenja in rodnosti se bodo v Sloveniji pokazale predvsem kot zmanjševanje števila prebivalstva v starosti 20–64 let in povečevanje števila prebivalstva, starega 65 in več let.

Slika 1: Gibanje števila prebivalcev po starostnih skupinah

Vir: SURS, EUROPOP 2013 za 2030 in 2060.

Da bi lahko dobro razumeli strategijo aktivnega staranja, je treba ločevati med individualnimi in kolektivnimi oblikami populacijskega staranja, prav tako pa tudi med demografskim in družbenim staranjem. Demografsko staranje je lahko kronološko (tudi retrospektivno) ali prospektivno staranje (koliko let življenja še lahko pričakujemo). Družbeno staranje je družbeni konstrukt, ki vključuje

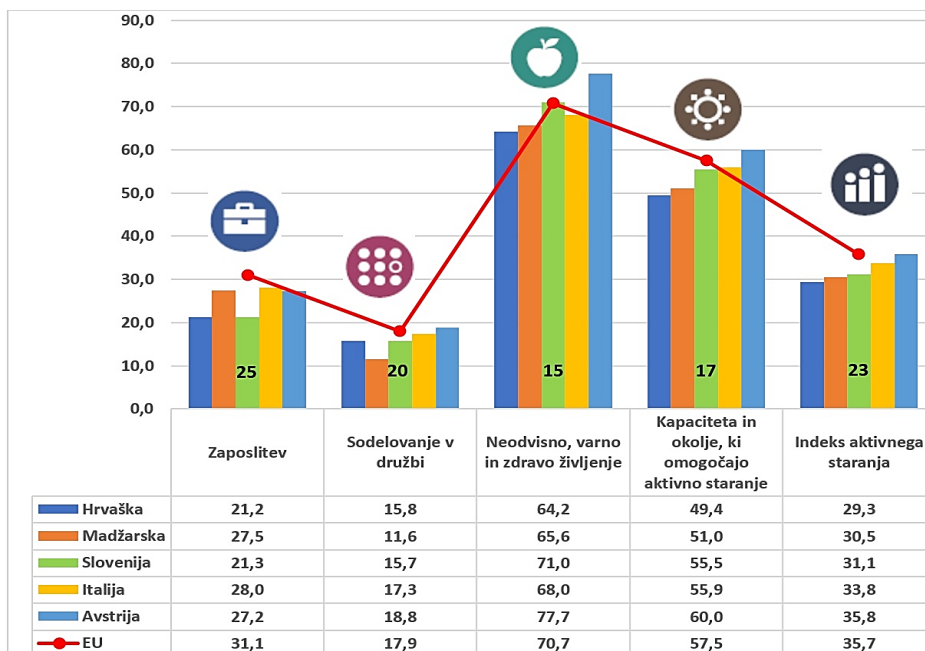
pričakovanja in tudi institucionalne omejitve glede tega, kako starejši ljudje živijo, ko se starajo. Upošteva prospektivno staranje, spremembe v zdravju, pričakovano življenjsko dobo, preživetje, umrljivost, obolevnost, kognitivno kapaciteto, (ne)zmožnost, delazmožnost itd. Te spremembe bodo močno vplivale na posameznike in družbo ter zahtevale spremembe na številnih področjih. Družba se bo morala prilagoditi novi stvarnosti z ukrepi kot so:

- ozaveščenost o spremenjenih medgeneracijskih razmerjih v družbi,
- spremembam v razumevanju delovnega življenjskega cikla,
- vseživljenjsko učenje in daljšo aktivnost v obdobju po upokojitvi,
- spremeniti bo potrebno konvencionalno razmišljanje, da staranje prebivalstva prinaša zgolj breme zaradi tveganja nižje produktivnosti in višjih javnofinančnih izdatkov,
- in, nenazadnje, spremembo razumevanja, da je starejša generacija po odhodu v pokoj večinoma le pasivni prejemnik različnih oblik »pomoči in podpore socialne države« (UMAR, 2017).

Indeks dejavnega staranja

Svetovna zdravstvena organizacija definira dejavno staranje kot »*proces optimiranja priložnosti za zdravje, sodelovanje in varnost z namenom okrepiti kakovost življenja v času staranja*«. Politični okvir SZO torej implicira na politične akcije na treh področjih: zdravje, vključenost/sodelovanje ter varnost.

V Sloveniji nas čaka še veliko dela, kar je očitno iz analize indeksa dejavnega staranja (AAI) za leto 2018. Slovenija je med 28 članicami Evropske unije (EU28-35,7) na 23. mestu (SLO-31,1). 22 kazalnikov AAI je razvrščenih v 4 skupine: zaposlitev (utež 35 %) (EU28-31,1; SLO – 26. mesto, 21,3), sodelovanje v družbi (utež 35 %) (EU28-17,9; SLO – 20. mesto 15,7), neodvisno, zdravo in varno življenje (utež 10 %) (EU28-70,7; SLO – 15. mesto 70,0) ter sposobnost in spodbudno okolje za dejavno staranje (utež 20 %) (EU28-57,5; SLO – 15. mesto 55,5). Slovenija ima med vsemi članicami EU najnižji Ginijev index neenakosti in sicer 25,2.

Slika 2: Razvrstitev Slovenije in sosednjih držav s prikazom povprečja EU 28 po indeksu dejavnega staranja in njegovih področjih 1. 2018.

Vir: Združeni narodi, 2019: *2018 Active Ageing Index. Analytical Report*. 6.

Spodbudno je, da imamo tako kapacitete kot okolje, ki omogočajo aktivno staranje. Zato lahko pričakujemo, da se bo s sprejeto zakonodajo in aktivnim sodelovanjem vseh deležnikov povečala dejavnost starostnikov na vseh področjih družbenega in gospodarskega življenja. Naše aktivnosti so usmerjene v aktiviranje človeškega kapitala starostnikov v dobrobit razvoja družbe (UNECE, 2019; Hadner in Lorber, 2020; Lorber, 2021; Glavič, 2021).

Starosti prijazna univerza

Poslanstvo in načela delovanja za potrebe starajočega prebivalstva so razvile »*Starosti prijazne univerze*«, ki so povezane v omrežje Age-Friendly University, Global Network (AFU, n.d.), ki ga danes predstavlja preko sto univerz Evrope, Severne Amerike, Južne Amerike, Avstralije in Jugovzhodne Azije. Z mesecem majem 2023 se seli vodenje mreže iz Dublin City University v novi Globalni sekretariat s sedežem na Državni univerzi Arizona (<https://www.asu.edu/>), ZDA, v sodelovanju s

škotsko univerzo Strathclyde. Tako bomo v naslednjih letih sledili vodenju naše mreže po kriterijih kakovosti ene najboljših univerz na svetu, ki pozna izzive demografskih sprememb in je vodilna pri uvajanju inovativnih pristopov pri razumevanju starajoče družbe na področju raziskav in inovacij, edukacije ter prenosu znanja v okolje (O'Kelly, C., n.d.). Pred tremi leti, prvega maja 2020 je Univerza v Mariboru, na predlog Centra za zaslužne profesorje in upokojene visokošolske učitelje UM, postala članica globalne mreže starosti prijaznih univerz. Menimo, da človeški kapital in sprejemanje starejših na naši univerzi lahko prispeva k družbenemu in gospodarskemu kapitalu univerze, k razvoju pedagoških in raziskovalnih programov ter nudi podporo širši skupnosti, da izkoristi priložnosti visokošolskega izobraževanja za podporo staranja na pozitiven in zdrav način.

Leta 2012 je razvila Dublinska mestna univerza (Dublin City University) deset načel starejšim prijazne univerze:

1. spodbujanje sodelovanja starejših odraslih v vseh temeljnih dejavnostih univerze, vključno z izobraževalnimi in raziskovalnimi programi,
2. spodbujanje osebnega in kariernega razvoja v drugi polovici življenja in podpirati tiste, ki želijo narediti "drugo kariero",
3. prepoznavanje vrst izobraževalnih potreb starejših odraslih: od tistih, ki so predčasno opustili šolanje, do tistih, ki želijo pridobiti magisterij ali doktorat,
4. spodbujanje medgeneracijskega učenja, da se olajša vzajemna izmenjava strokovnega znanja in izkušenj med študenti vseh starosti,
5. razširjanje dostopa do spletnih izobraževalnih možnosti za starejše odrasle, da se zagotovijo raznolikosti načinov sodelovanja,
6. zagotavljanje, da bodo raziskovalni programi univerze upoštevali potrebe starajoče se družbe in spodbujali javno spoznanje o tem, kako lahko visokošolsko izobraževanje bolje odgovori na različne interese in potrebe starejših odraslih,
7. osveščanje študentov o koristih dolgoživosti ter vse večje kompleksnosti in bogastva, ki ga staranje prinaša v našo družbo,
8. omogočanje dostopa starejšim do univerzitetnih programov o zdravju in dobrem počutju ter umetnostnih in kulturnih dejavnostih na univerzi,
9. zagotavljanje aktivnega sodelovanja z upokojenci univerze,
10. zagotavljanje rednega dialoga z organizacijami, ki zastopajo interese starajočega se prebivalstva.

Za uresničevanje teh načel temelji delovanje mreže starosti prijaznih univerz na sedmih stebrih:

1. raziskovanje in inovacije,
2. poučevanje in učenje,
3. vseživljenjsko učenje,
4. institucionalne spremembe,
5. medgeneracijsko učenje,
6. kariera in podjetništvo po upokojitvi,
7. dejavno vključevanje v civilno družbo (od lokalne skupnosti do države).

Pametno staranje se osredotoča na priložnosti, ki temeljijo na inovativnosti in ustvarjalnosti. Izboljšuje možnosti daljšega vključevanja starejšega prebivalstva med delovno aktivno silo, povečuje dodano vrednost in razvija platforme za ustvarjanje novih poslovnih priložnosti. Cilj visokošolskega izobraževanja je narediti izobraževalne priložnosti dostopnejše za vse, tudi za starajoče se prebivalstvo. Starostna vključenost presega zgolj prisotnost teh praks in odraža, kako so prizadevanja prijazna do starosti, cenjena, priznana ter vključena v okolje in poslanstvo institucije. Starostna raznolikost se odraža v širokem starostnem razponu deležnikov, ki jih institucija vključuje, ob upoštevanju starostne raznolikosti tudi pri vpisu starejših študentov, zaposlovanju starejšega, tako visokošolskega kot strokovnega osebja (Lorber in Glavič, 2023).

Zato je nujno potrebno, da univerze razvijajo vseživljenjsko učenje, ki ni omejeno samo na formalno izobraževanje v šolskih okoljih, ampak se razteza na neformalno in priložnostno učenje v povezavi z vsakodnevnimi življenjskimi izkušnjami. Temelji na štirih stebrih učenja za prihodnost:

- kako se učiti – pristop: obvladovanje učnih orodij namesto pridobivanja strukturiranega znanja;
- učiti se – kaj: usposabljanje ljudi za vrste del in opravil, potrebnih zdaj in v prihodnosti, vključno z inovacijami in prilagajanjem učenja in izobraževanja izzivom razvoja novih delovnih okolij in življenjskega okolja;
- učenje živeti skupaj in z drugimi: mirno reševanje sporov, odkrivanje drugih ljudi in njihovih kultur, iskanje in spodbujanje sposobnosti in razvojnih potencialov

skupnosti, individualnih kompetenc in zmogljivosti, gospodarske odpornosti in socialne vključenosti,

- za aktivno in dostojno staranje je pomembno učenje biti – z učenjem, ki prispeva k razvoju posameznika: tako duha in telesa, inteligence, občutljivosti, estetskega spoštovanja in razvoju duhovnosti (Chiřiba, 2012; HAVE, n.d.).

V prihodnje bo strateška vloga univerz, da so inovativne, trajnostne in družbeno odgovorne. Svoje poslanstvo naj bi udejanjale z razvojnim programom, ki bi naj vključeval tudi načela starosti prijaznih univerz. Pri razvoju študijskih programov naj bi bila upoštevana interdisciplinarnost, aktualnost in mednarodna povezljivost. Pri doseganju učnih kompetenc bo potrebno upoštevati družbene potrebe, ne samo za trg zaposlovanja, temveč za dvig kulture kakovosti človekovega življenja. Programi bi naj temeljili na rezultatih inovativnega raziskovalnega dela, ki služijo potrebam in za dobrobit človeka.

Univerze bi naj omogočile aktivno sodelovanje upokojenim visokošolskim učiteljem, da nadaljujejo s svojim delom glede na svoje sposobnosti, tako pri raziskavah, razvojnih projektih kot pri pedagoškem delu. Vključitev njihovih izkušenj bi pomenila dodano vrednost univerzitetnega delovanja. Različni medgeneracijski pogledi so ključnega pomena ne samo pri univerzitetnem delu ampak tudi za razvoj humane, demokratične družbe, kar mora biti osnovno poslanstvo akademskih institucij (Lorber, 2021).

Za promocijo in uresničevanje načel starosti prijaznih univerz smo organizirali srečanja z vodstvi fakultet in študentske organizacije. Vzpostavili smo mrežo koordinatorjev in sodelovanje s študenti.

Zaključek

Podaljševanje življenja vzpostavlja nova medgeneracijska družbena razmerja, ki bodo močno vplivala na posameznike in družbo ter zahtevala spremembe na področjih družbenega življenja. Za uspešno prilagoditev družbe in sistemov socialne zaščite demografskim spremembam bodo potrebni:

- ozaveščenost o spremenjenih medgeneracijskih razmerjih v družbi,

- spremembe v razumevanju delovnega življenjskega cikla,
- namesto tradicionalnega življenjskega cikla (izobraževanje, delovno aktivno obdobje, upokojitev) je čedalje bolj prisoten bolj prilagodljiv in spremenljiv koncept, ki poudarja vseživljenjsko učenje in daljšo aktivnost, ki lahko vključuje tudi več karier,
- spremembe konvencionalnega razmišljanja, da staranje prebivalstva prinaša zgolj breme zaradi tveganja nižje produktivnosti in višjih javnofinančnih izdatkov;
- spremembo razumevanja, da je starejša generacija po odhodu v pokoj večinoma le pasivni prejemnik različnih oblik »pomoči in podpore socialne države« (Umar, 2017).

Posebno pozornost moramo nameniti potrebam bolj marginaliziranih, ranljivih, težje dostopnih in manjšinskih skupin starejših ljudi. Samo tako lahko izpolnimo zaveze *Madridskega mednarodnega akcijskega načrta* MIPAA o staranju za spodbujanje pozitivnega in zagotavljanje dostojnega staranja. Kehm v prispevku *Izzivi vseživljenjskega učenja za visoko šolstvo* utemeljuje koncept znanja v okviru vseživljenjskega učenja na vsaj treh različnih vrednostnih vzorcih: na *demokratskem* konceptu znanja, ki je pomemben za krepitev socialne vključenosti, kohezije in sodelovanja; na *ekonomskem* konceptu znanja, ki služi ustvarjanju dohodka, blaginje in globalne konkurenčnosti; in na konceptu osvajanja znanja, kjer novo znanje samo po sebi predstavlja izhodišče. Lahko bi torej rekli, da vseživljenjsko izobraževanje prispeva k razpršitvi znanja, hkrati pa povečuje osvajanje novih znanj posameznika (Kehm, 2001; Lorber in Glavič, 2023).

Starejši odrasli razvijajo in uporabljajo vire kapitala, ki jih je mogoče analizirati v oblikah, kot so človeški kapital, socialni kapital, kulturni kapital in ustvarjalni kapital. Čeprav med ljudmi obstajajo razlike glede razpoložljivih potencialov, domnevamo, da imajo vsi nekaj ustvarjalnih sposobnosti, kar jim omogoča, da bolje preobrazijo sebe in svoje okolje ter bolje izkoristijo svoje vire. Tako vsi ljudje v določeni meri vplivajo na lastno kakovost življenja v starosti, zbirajo ustvarjalni kapital in se pripravljajo na starost. Priprave na starost lahko razumemo kot dolgoročno naložbo, ki zahteva aktivnost, ustvarjalnost in zdrav življenjski slog. Vsako vrsto kapitala, ki ga posedujejo starejši ljudje, uporablja določen tip ekonomskega sistema. Osnovo za nujnost vključevanja univerze v izboljšanje stanja starejših predstavlja **človeški**

kapital starejših ljudi. Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) srebrno ekonomijo opredeljuje kot *industrijo ali sektor, ki se osredotoča na proizvodnjo oziroma zagotavljanje izdelkov in storitev za starajočo se populacijo*. Hitro rastoče tržišče izdelkov in uslug za starostnike potrebuje sodelovanje starostnikov pri oblikovanju in načrtovanju izdelkov in storitev na področjih povezanih z vseživljenjskim in medgeneracijskim učenjem, izobraževanjem, raziskovanjem in inovacijami, institucionalnimi spremembami, karierno in delovno aktivnostjo po upokojitvi in dejavnim vključevanjem v družbo (Klimczuk, 2015; Hadner in Lorber, 2020).

Pametno staranje se osredotoča na priložnosti, ki temeljijo na inovativnosti in kreativnosti in ne na stiskah. Izboljšuje možnosti daljšega vključevanja med delovno aktivno silo, povečuje dodano vrednost in razvija platforme za ustvarjanje novih poslovnih priložnosti. Dejavno staranje zahteva vsakodnevne duševne in telesne aktivnosti.

V teh načelih in potrebah družbe vidimo našo vlogo in vlogo univerze pri ustvarjanju novih družbenih razmer.

Literatura in viri

- Chiřiba, C.A. (2012). Lifelong Learning Challenges and Opportunities for Traditional Universities, *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 46, 1943–1947. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2012.05.408>
- Glavič, P. (2020). Starosti prijazna univerza : ustanovitev in akcijski načrt delovanja Centra za zasluzne profesorje in upokojene visokošolske učitelje Univerze v Mariboru. *IRDO Mozaik : prve slovenske družbeno odgovorne novice*, 13(4), 35–38.
- Hadner, M. in Lorber, L. (2020). Srebrna ekonomija in aktivno staranje prebivalstva v ruralnem območju Podravske regije. *Podravina*, 19(38), 144–160. <https://hrcak.srce.hr/248878>
- Kehm, B. (2001). The Challenge of Lifelong Learning for Higher Education. *International Higher Education*, (22). <https://doi.org/10.6017/ihe.2001.22.6906>
- Klimczuk, A. (2015). *Economic Foundations for Creative Ageing Policy. Context and Considerations*. Volume 1. New York: Palgrave Macmillan, 232 p.
- Lipar, T. (2014): Indeks aktivnega staranja 2012. *Kakovostna starost*. Let. 17, št. 2. <http://www.inst-antonatrstenjaka.si/tisk/kakovostna-starost/clanek.html?ID=1441>.
- Lorber, L. (2021). Digitalno učenje in izobraževanje - prednost starosti prijaznih univerz v družbeno odgovorni družbi. *V pripravi za tisk v znanstveni monografiji*. 1–12.
- Lorber, L. in Glavič, P. (2023): Starosti prijazna univerza, primer Univerze v Mariboru, *HOMO SENESCENS II: IZBRANE TEME*, Založba UP, (v tisku).
- O'Kelly, C. (n.d.) What is the Age-Friendly University Initiative? <https://www.dcu.ie/sites/default/files/inline-files/age-friendly-university-initiative.pdf>
- Ramovš J. (2020). Slovenska strategija dolgožive družbe, *Kakovostna starost*. Let. 22, št.4. <https://www.inst-antonatrstenjaka.si/tisk/kakovostna-starost/clanek.html?ID=1977>
- HAVE, (n.d.). Lifelong Learning. <https://www.have.hku.hk/lifelong-learning>

UMAR, (2017): Strategija dolgožive družbe.

https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Strategija_dolgozive_druzbe/SDD_sprejeta/DolgozivaDruzba_splet.pdf

UNECE, (2019). 2018 Active Ageing Index Analytical Report.

https://unece.org/DAM/pau/age/Active_Ageing_Index/ECE-WG-33.pdf

UN, (2021). 2021 UNIDOP: “Digital Equity for All Ages.

<https://www.un.org/development/desa/ageing/2021-unidop-digital-equity-for-all-ages.html>

Združeni narodi, 2019: *2018 Active Ageing Index. Analytical Report.*

https://www.unece.org/fileadmin/DAM/pau/age/Active_Ageing_Index/ECE-WG-33.pdf.